

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Західноукраїнського

національного університету

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Суляви Олени Миколаївни на тему
«Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної
взаємодії вчителя та учнів початкової школи», поданої на здобуття
ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові
науки за спеціальністю 053 Психологія**

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару кафедри психології та
соціальної роботи Західноукраїнського національного університету
від 10 червня 2026 р., протокол №12

ПРИСУТНІ:

завідувач кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук,
професор **Гіряк А.Н.**, професор кафедри психології та соціальної роботи,
доктор психологічних наук, професор **Фурман А.В.**, професор кафедри
психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор
Шандрук С.К., професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор
психологічних наук, професор **Фурман О.Є.**, професор кафедри психології та
соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор **Буняк Н.А.**, професор
кафедри психології та соціальної роботи, доктор педагогічних наук, професор
Парфанович І.І., доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат

психологічних наук, доцент **Бригадир М.Б.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Гірняк Г.С.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Надвинична Т.Л.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук **Ятищук А.А.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук **Притула Л.А.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Мудрак М.А.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Бугерко Я.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Шаюк О.Я.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат філологічних наук, доцент **Задорожна О.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат філософських наук **Рудакевич О.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Шафранський В.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Кричківська О.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Ященко Е.М.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи **Підгурська М.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат соціологічних наук **Біскуп В.С.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Крупник З.І.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат юридичних наук **Романадзе Л.Д.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук **Пришляк В.І.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат економічних наук, доцент **Миколюк С.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Сеник А.М.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії із психології **Липка А.О.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії **Антошків А.В.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії **Суходоля Ю.О.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії

Шеремета С.Р., старший викладач кафедри, психології та соціальної роботи
Миколук Ю.М., старший викладач кафедри психології та соціальної роботи,
доктор філософії із психології **Дикий Я.О.**, викладач кафедри психології та
соціальної роботи, доктор філософії із психології **Лазарук А.Ф.**, старший
викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії із
психології **Крижановська А.В.**, викладач кафедри психології та соціальної
роботи **Вальчишин О.С.**, викладач кафедри психології та соціальної роботи
Шаюк Я.О., старший лаборант **Москаль Г.Я.**, старший лаборант **Хомяк К.Г.**

ВІДСУТНІ:

професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук,
професор **Хазратова Н.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи,
кандидат юридичних наук, доцент **Яремко О.М.**, старший викладач кафедри
психології та соціальної роботи, доктор філософії **Грішин Е.О.**, доцент
кафедри психології та соціальної роботи, кандидат економічних наук, доцент
Підгурська І.А., старший викладач кафедри психології та соціальної роботи,
доктор філософії **Парфанович А.Я.**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення кваліфікаційної роботи Суляви Олени Миколаївни на тему
«Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та
учнів початкової школи», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія
щодо її рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

Доповідь дисертантки СУЛЯВИ Олени Миколаївни за темою
кваліфікаційної роботи «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної
взаємодії вчителя та учнів початкової школи», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за
спеціальністю 053 Психологія.

Сулява Олена Миколаївна доповіла про основні положення кваліфікаційної роботи, наукову новизну та найбільш значущі теоретичні і практичні результати дослідження, які виносяться на захист.

До дисертантки учасниками засідання були поставлені такі запитання:

Професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор Буняк Н.А.

1. Яким чином результати дисертаційного дослідження відображені в наукових публікаціях?

2. Які основні положення дисертації найбільш повно висвітлені в опублікованих працях?

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Бригадир М. Б.

1. У яких сферах освітньої практики можуть бути використані результати Вашого дослідження?

2. Які конкретні рекомендації для вчителів початкової школи розроблено за результатами дослідження?

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук Бугерко Я. М.

1. У чому полягає принципова відмінність між театральним та освітнім сценарієм?

2. Які особливості психомистецького сценарування вирізняють його серед інших освітніх технологій?

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук Гірняк Г. С.

1. У чому полягає наукова новизна Вашого дослідження?

2. Які результати роботи отримано вперше та можуть вважатися особистим внеском авторки?

Викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії із психології Лазарук А. Ф.

1. Які методи дослідження виявилися найбільш ефективними для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дисертації?

2. Які перспективи подальших наукових досліджень Ви вбачаєте у розвитку проблематики психомистецького сценарування модульно-розвивальної взаємодії?

ВИСТУПИЛИ:

Доктор психологічних наук, професор Фурман А.В. (науковий керівник) зазначив, що здобувачкою Сулявою Оленою Миколаївною повністю виконано освітньо-наукову програму за ступенем доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія, що підтверджено академічною довідкою аспірантури.

Кваліфікаційна наукова праця Суляви Олени Миколаївни є комплексним науковим дослідженням особливостей психологічного вивчення психомистецького сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи із задіянням процедури науково-художнього деталювання педагогічних ситуацій. Водночас у сучасному науково-психологічному та психодидактичному дискурсі залишається недостатньо вивченою проблематика розмежування змістовно-ціннісного психомистецького сценарування освітньої взаємодії та його формалізованих, технологізованих або ситуативно редукованих проявів. Крім того, динамічний характер освітнього процесу в початковій школі, підвищена роль суб'єкт-суб'єктної взаємодії та необхідність забезпечення належного психоемоційної та психодуховної сприятливого навчального простору актуалізують потребу в психологічному супроводі вчителя, розвитку його рефлексивної культури, здатності до саморегуляції, емоційної стійкості та психомистецької компетентності.

Аналіз змісту дисертації дає підстави констатувати належний рівень теоретичної та емпіричної обґрунтованості наукових положень. Дисертантка застосувала комплекс філософських, загальнонаукових і спеціально-психологічних та психолого-педагогічних методів, зокрема поняттєво-категорійний, структурно-функціональний, порівняльно-зіставний, системний і

моделювальний підходи, що забезпечило багатовимірність теоретичної інтерпретації досліджуваного феномену. Теоретичні узагальнення переконливо доводять, що психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії є інтегративною психологічною конструкцією, яка структурно розгортається у чотирьох оптиках дослідження: ціннісно-смісловій, комунікативно-організаційній, емоційно-естетичній та рефлексивно-діяльнісній, і в сукупності інтегрує відповідні компоненти педагогічної діяльності.

Програма емпіричного дослідження характеризується методичною вивіреністю та валідністю використаного інструментарію. Для встановлення структурно-змістових характеристик психомистецького сценарування застосовано взаємопов'язаний комплекс психодіагностичних і експериментальних методів: спостереження за освітньою взаємодією в умовах модульно-розвивального навчання, анкетування та опитування вчителів початкової школи, експертне оцінювання сценарних рішень психолого-педагогічних ситуацій, психодіагностичні методики рефлексивності, креативності та педагогічної взаємодії, а також аналіз продуктів педагогічної діяльності. Це забезпечило достатній рівень емпіричної репрезентативності та багатовимірності дослідження.

Використання зазначеного комплексу методик уможливило холістичне дослідження структурних і змістових параметрів психомистецького сценарування модульно-розвивальної взаємодії, ідентифікацію закономірностей його розгортання в освітньому процесі та фіксацію специфіки психологічного наповнення його компонентів у чотирьох взаємопов'язаних оптиках аналізу. У межах емпіричної частини дослідження верифіковано авторську процедуру психомистецького сценарування як інструменту проектування, організації та аналітичної інтерпретації освітньої взаємодії в умовах модульно-розвивального навчання.

На теоретичному рівні робота спрямована на розвиток категорійно-понятійного апарату психолого-педагогічної науки, уточнення змісту базових понять «сценарування», «психомистецьке сценарування» та «модульно-

розвивальна взаємодія», а також на концептуалізацію нових засобів аналізу складних педагогічних і психодидактичних явищ. Запропонована модель психомистецького сценарування як аналітико-проектувального механізму організації освітніх ситуацій має виражений евристичний потенціал і може бути застосована для дослідження та оптимізації інших форм педагогічної взаємодії.

Практична значущість результатів полягає у можливості впровадження авторського інструментарію в систему підготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, удосконалення технологій організації уроку в умовах модульно-розвивального навчання, а також у розвитку психомистецької та рефлексивної компетентності педагогів. Сформульовані у дисертації рекомендації становлять науково обґрунтований і практично доцільний комплекс положень щодо оптимізації педагогічної діяльності в різних модусах структурно-змістової організації освітньої взаємодії та спрямовані на підвищення якості суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітньому процесі.

Основні положення та висновки, сформульовані у результаті дослідження, відображено у восьми наукових публікаціях, зокрема у фахових виданнях категорії «Б» України із психології у трьох наукових статтях та десяти публікаціях апробаційного змісту.

Аналіз опублікованих здобувачкою наукових статей і тез доповідей на науково-практичних конференціях дає змогу констатувати належну повноту викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих наукових працях.

Структура, обсяги та зміст публікацій відповідають встановленим вимогам МОН України.

Отже, кваліфікаційна наукова праця Суляви Олени Миколаївни на тему «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке містить нові теоретичні положення, має значне практичне значення та розширює наукові уявлення про освітню взаємодію та про психомистецьке сценарування. Здобувачка продемонструвала високий рівень професійної

підготовки, володіння сучасним науковим інструментарієм і здатність до самостійного розв'язання складних теоретико-методологічних завдань з психології.

Професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор Буняк Н.А. зазначила, що сучасний етап розвитку української освіти характеризується посиленням уваги до проблеми не лише передачі знань, а й створення умов для повноцінного психосоціального, духовного та особистісного розвитку здобувачів освіти. Особливої ваги набувають питання організації такої освітньої взаємодії, яка б забезпечувала активне включення учнів у процес смислотворення, розвитку рефлексивності та відповідального ставлення до власного життєздійснення. У цьому контексті дисертаційна робота Олени Миколаївни Суляви є своєчасною і науково значущою.

Авторкою здійснено ґрунтовне теоретико-методологічне осмислення психомистецького сценарування як особливої форми організації модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів. Вагомим здобутком є розроблення авторської моделі психодидактичної експертизи освітніх сценаріїв та створення системи їх багаторакурсного оцінювання. Особливо цінним є те, що результати дослідження не обмежуються теоретичними узагальненнями, а підтвержені переконливими емпіричними даними щодо підвищення рівня суб'єктності, рефлексивності та якості освітньої взаємодії в умовах сценарно організованого навчання. Дисертаційна робота за своїм науковим рівнем, актуальністю, новизною отриманих результатів та практичним значенням відповідає вимогам Міністерства Освіти і науки України та національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до кваліфікаційних наукових праць. Є вагомі причини рекомендувати Суляву Олену Миколаївну на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія, а її авторську дисертацію доцільно пропонувати до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Мудрак М.А. (рецензент) у своєму виступі акцентувала увагу на те, що одним із найважливіших завдань сучасної психологічної науки є пошук механізмів розвитку суб'єктності особистості, її рефлексивної здатності, внутрішньої активності та готовності до відповідального самотворення. Особливої актуальності ця проблематика набуває в освітньому просторі, де формуються не лише знання та компетентності, а й світоглядні засади майбутньої особистості.

Кваліфікаційна робота Олени Миколаївни переконливо демонструє можливості психомистецького сценарування як чинника розвитку суб'єктності учнів і вчителя. Авторкою доведено, що освітній сценарій є не просто методичним інструментом, а психокультурною формою організації освітнього простору, здатною забезпечувати особистісне зростання, смислотворення та рефлексивне проживання освітнього досвіду. Важливими є результати емпіричного дослідження, які підтверджують статистично значущі переваги сценарно організованої взаємодії над традиційними формами навчання. Безперечною перевагою роботи є органічне поєднання психолого-педагогічного, діяльнісного та психодидактичного підходів до аналізу освітнього процесу. З огляду на викладене, дисертаційна робота є завершеним самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні. За своїми якісними характеристиками вона відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі Психології, а тому може бути рекомендована до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді з подальшим присудженням здобувачці наукового ступеня доктора філософії (PhD).

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Шаюк О.Я. (рецензент) зазначила, що один із найважливіших завдань сучасної української психодидактики значною мірою пов'язаний із подальшим осмисленням та науковим збагаченням теоретичних положень модульно-розвивальної системи навчання професора А.В. Фурмана. Впродовж останніх десятиліть ця інноваційна освітня система стала підґрунтям

для формування цілісної вітакультурної освітньої парадигми, однак окремі її складові потребували подальшого концептуального опрацювання та емпіричної верифікації. Саме таким дослідженням є дисертаційна праця Олени Миколаївни Суляви. Авторка не лише продовжує традиції наукової школи модульно-розвивального навчання, а й суттєво розширює її теоретичні горизонти через концептуалізацію психомистецького сценарування як окремого напрямку професійної мислєдїяльності педагога. Наукову цінність становить створена нею система психодидактичної експертизи освітніх сценаріїв, а також розроблення нових методичних засобів аналізу імпровізаційності та рефлексивності освітнього процесу. Особливо важливо, що результати дослідження підтверджені тривалим досвідом практичного впровадження освітніх сценаріїв у модульно-розвивальній системі навчання. Дисертація має вагоме теоретичне значення для подальшого розвитку психодидактики та наукової школи модульно-розвивального навчання. Подана робота відповідає чинним вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі 053 Психологія, а її авторка заслуговує на присудження їй відповідного наукового ступеня доктора філософії (PhD). Дисертацію рекомендується подати до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Надвична Т.Л. сфокусувала увагу присутніх на сучасних тенденціях розвитку психологічної та педагогічної науки і необхідності поєднання фундаментальних теоретичних розробок із їх переконливою емпіричною перевіркою. Саме тому особливої цінності набувають дослідження, результати яких не лише концептуально обґрунтовані, а й підтверджені експериментально та мають безпосередню практичну цінність для освітньої діяльності. Дисертація Олени Миколаївни Суляви повною мірою відповідає цим вимогам. У роботі здійснено масштабну психодидактичну експертизу освітніх сценаріїв, результати якої засвідчили суттєво вищі показники розвивальної взаємодії, рефлексивності, психомистецького задіяння та інноваційно-психологічного клімату порівняно з традиційними формами

організації навчання. Використання методів математичної статистики, зокрема U-критерію Манна–Вітні, забезпечує належний рівень достовірності отриманих результатів. Водночас практична цінність роботи полягає у створенні конкретного діагностичного та експертного інструментарію, який може бути використаний у діяльності педагогів-психологів та науковців. На підставі аналізу дисертації зроблено висновки, що вона є цілісним, завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, результати якого мають істотне теоретичне і практичне значення. За своїм науковим рівнем, новизною та обґрунтованістю висновків робота відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі 053 Психологія, а тому рекомендовано її до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді з подальшим присудженням Олені Миколаївні Суляві ступеня доктора філософії (PhD).

В обговоренні кваліфікаційної роботи також взяли участь: доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Бугерко Я.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Гірняк Г.С.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук **Притула Л.А.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії із психології **Дикий Я.О.**, викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії із психології **Липка А.О.**

Учасники фахового семінару кафедри зазначили, що кваліфікаційна робота Суляви Олени Миколаївни на тему «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи» виконана на актуальну тему. Дисертація відзначається належним рівнем наукової новизни, а пропоновані висновки та пропозиції є науково обґрунтованими. Наукові досягнення здобувачки опубліковані у фахових виданнях та апробовані на науково-практичних конференціях.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Суляви Олени Миколаївни на тему «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи» як такої, що відповідає встановленим до дисертаційної роботи вимогам.

2. Пропонувати Вченій раді Західноукраїнського національного університету прийняти висновок фахового семінару і затвердити склад разової спеціалізованої ради і захисту дисертаційної роботи Суляви Олени Миколаївни.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Суляви Олени Миколаївни,
поданої на добуття ступеня доктора філософії, на тему
«Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної
взаємодії вчителя та учнів початкової школи»**

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Актуальність теми зумовлена сучасними викликами психолого-педагогічної науки, пов'язаними із необхідністю осмислення та технологічного забезпечення ефективної освітньої взаємодії вчителя та учнів початкової школи в умовах трансформації освітнього простору. Психомистецьке сценарування такої взаємодії постає як багатовимірний психодидактичний феномен модульно-розвивального навчання, що поєднує зовнішню організацію освітнього процесу та внутрішні механізми смислоутворення, рефлексивного конструювання і психологічного супроводу педагогічної діяльності.

Аналіз сучасного стану наукової розробленості проблеми засвідчує наявність низки науково і практико зорієнтованих аспектів, що потребують подальшого теоретико-емпіричного розгортання в межах дослідження психомистецького сценарування освітньої взаємодії. Вихідні засади

зазначеного підходу були сформовані у науковій школі та у працях проф. А.В. Фурмана, де психомистецьке сценарування концептуалізовано як інноваційний спосіб аналізу та конструювання педагогічної взаємодії. У цьому контексті дисертаційне дослідження спрямоване на концептуальне розширення психомистецького сценарування, уточнення його категорійного апарату, а також введення додаткових аналітичних вимірів, зокрема через осмислення ролі театральних феноменів у педагогічній взаємодії та розроблення психодидактичної експертизи сценаріїв як інструменту їх структурно-змістового аналізу. Недостатня розробленість проблеми у феноменологічному, діяльнісному та вчинково-рефлексивному вимірах унеможлиблює повноцінне розуміння психомистецького сценарування як цілісного механізму організації освітньої взаємодії, в межах якого відбувається інтеграція ціннісно-сміслових орієнтацій, комунікативних стратегій, емоційно-естетичних впливів та рефлексивно-діяльнісних процесів учителя та учнів початкових класів. Відтак актуалізується потреба у поглибленні теоретичного підґрунтя та інструментального забезпечення дослідження, яке б уможливило системне вивчення психомистецького сценарування як інтегрального психолого-педагогічного феномену.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету на тему: «Психосоціальне деталювання суспільних та особистісних подій як технологія мислевчинання» (номер державної реєстрації 0123U104568).

Тему кваліфікаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Західноукраїнського національного університету 16.11.2021 року, протокол № 3.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження

Мета дослідження: теоретичне осмислення, методологічне обґрунтування та емпірична верифікація процедури психомистецького сценарування як системоутворювального чинника модульно-розвивальної

взаємодії вчителя та учнів початкової школи, спрямованого на забезпечення психокультурного розвитку суб'єктів освітнього процесу та становлення їхньої суб'єктності.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання дослідження:

1. Висвітлити проблемне поле психодидактичного обґрунтування психомистецького сценарування освітньої взаємодії в сучасній психології.
2. Аргументувати психомистецьку природу модульно-розвивального навчання як вітакультурної освітньої системи.
3. Запропонувати концептуалізацію психомистецького сценарування як форми професійної мислєдіяльності педагога в умовах модульно-розвивальної взаємодії.
4. Розробити модель психодидактичної експертизи освітніх сценаріїв у чотирьох взаємопов'язаних аналітичних оптиках.
5. Здійснити емпіричну верифікацію ефективності реалізації психомистецьких освітніх сценаріїв у процесі модульно-розвивальної взаємодії.

Об'єкт дослідження становить модульно-розвивальна взаємодія вчителя та учнів початкової школи як психодидактично організований процес освітнього розвитку.

Предметом дослідження є психомистецьке сценарування як методологічний інструмент організації, розгортання та експертної оцінки модульно-розвивальної освітньої взаємодії.

Наукові положення, розроблені особисто дисертанткою, та їх новизна

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що:
вперше:

- запропоновано понятійне уявлення про психомистецьке сценарування як інтегративний психодидактичний феномен, що забезпечує проєктування, організацію та інтерпретацію модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів

початкової школи у чотирьох взаємопов'язаних аналітичних оптиках (ціннісно-смісловій, комунікативно-організаційній, емоційно-естетичній та рефлексивно-діяльнісній), та доведено його системоутворювальну роль у структурі освітньої взаємодії;

- обґрунтовано поняття «психомистецьке сценарування» як форми професійної мислєдіяльності педагога-психолога, що інтегрує психологічні, дидактичні та естетико-комунікативні засоби конструювання освітніх ситуацій у межах модульно-розвивального навчання;

- розроблено та імplementовано модель психодидактичної експертизи освітніх сценаріїв, що ґрунтується на багатовимірному аналізі педагогічної взаємодії у чотирьох аналітичних оптиках і дає змогу виявляти рівні її психокультурної та розвивальної ефективності;

- емпірично досліджено психомистецьке сценарування як механізм організації модульно-розвивальної взаємодії та запропоновано критерії оцінювання сценарних рішень учителя відповідно до ступеня їх психологічної насиченості, рефлексивності та естетико-комунікативної довершеності;

- обґрунтовано типологічну логіку розгортання психомистецьких освітніх сценаріїв як динамічного процесу становлення суб'єктності учасників освітньої взаємодії, що відображає рух від фрагментарних форм організації навчання до цілісного психокультурного модусу педагогічної взаємодії.

подальшого обґрунтування набули:

- психодіагностичний і психодидактичний інструментарій аналізу освітніх сценаріїв із застосуванням процедури психомистецького сценарування та його чотириоптичної інтерпретації, ефективність якого підтверджено в ході емпіричного дослідження;

- уявлення про модульно-розвивальну взаємодію як психокультурно детермінований процес становлення суб'єктності учасників освітнього процесу, що виходить за межі технологічного трактування навчання та набуває характеру смисло- й ціннісно організованої педагогічної взаємодії.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Кваліфікаційна робота Суляви Олени Миколаївни містить чітку логічно побудовану структуру, що відповідає вимогам до характеру та змісту наукових праць. Якісний аналіз змісту дисертації підтверджує, що сформульовані наукові положення, висновки і практичні рекомендації є теоретично обґрунтованими та достовірними.

Валідність результатів дослідження забезпечується тим, що вони отримані автором у процесі використання загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. У процесі дослідницької праці застосовувався збалансовано відібраний комплекс методів, що уможливив гармонійне поєднання теоретико-методологічного аналізу, концептуального моделювання та емпіричної верифікації психомистецького сценарування як системоутворювального чинника модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи.

Практичне значення роботи

Практичне значення отриманих результатів характеризується тим, що теоретичні й емпіричні здобутки дослідження можуть бути впроваджені у професійну діяльність учителів початкової школи, які забезпечують психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в умовах модульно-розвивального навчання. Водночас процедура психомистецького сценарування має практичне застосування як у теоретико-психологічному, так і в прикладному психодидактичному вимірі, оскільки уможливляє структурно-змістовий аналіз освітньої взаємодії, зокрема її ціннісно-сислового, комунікативно-організаційного, емоційно-естетичного та рефлексивно-діяльнісного компонентів, і сприяє поглибленому осмисленню педагогом власної професійної мислєдїяльності.

Здобуті висновки щодо психомистецького сценарування як системоутворювального чинника модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи, а також щодо структурно-змістових характеристик освітніх сценаріїв і їх психодидактичної експертизи, можуть бути використані як підґрунтя для оновлення змісту освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників у закладах вищої освіти за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями, а також у системі післядипломної педагогічної освіти.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення дисертаційної роботи викладені у 8 наукових працях, з яких: три статті у наукових фахових виданнях України, п'ять праць апробаційного характеру.

Статті у фахових наукових виданнях з психології:

1. Сулява О.М. Проект створення психомистецьких сценаріїв модульно-розвивальної взаємодії учасників освітнього процесу. *Психологія і суспільство*. 2022. №2. С.149-159. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2022.02.149>
2. Фурман А.В., Сулява О.М. Евристичний потенціал психомистецьких технологій розвивальної взаємодії вчителя та учнів. *Габітус*. 2026. №83. С.111-121 DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.83.1.19>
3. Сулява О.М. Імпровізація як феномен творчої рефлексії та індикатор розвивальної взаємодії. *Психологія і суспільство*. 2026. №2. С. 111 - 129. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2026.02.111>

Публікації апробаційного характеру:

4. Сулява О.М. Методологема психологічного обґрунтування навчального процесу як мистецького дійства. *Особистість і суспільство:*

психосоціальні виміри ковітальної взаємодії: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 30 квітня 2024 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 196-201.

5. Сулява О.М. Психолого-педагогічні умови створення позитивного освітнього клімату в початковій школі. *Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковітальної взаємодії* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 3 квітня 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С.115-120.

6. Сулява О.М. Психомистецькі технології взаємодії вчителя та учнів у модульно-розвивальній системі навчання як джерело психодуховної сили. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 3-4 листопада 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С.124-128.

7. Сулява О.М. Психомистецькі технології як ресурсне джерело психодуховного здоров'я учасників освітнього дійства. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 7 листопада 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С.605-611.

8. Фурман А. В., Сулява О.М. Психомистецька організація модульно-розвивального навчального циклу в середній і вищій школі. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 1 листопада 2024 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. Том 1. С.145-150.

Апробація матеріалів дисертації

Основні положення та результати дисертації обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях: «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 3-4 листопада 2023 р.), «Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковітальної взаємодії» (м. Тернопіль, 30 квітня 2024р.), «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 1 листопада 2024р.), «Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковітальної взаємодії» (м. Тернопіль, 3 квітня 2025р.), «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 7 листопада 2025 р.).

Оцінка мови та стилю дисертації

Кваліфікаційна робота виконана українською мовою із дотриманням наукового стилю викладення місту, характеризується цілісністю, смисловою завершеністю, логічною послідовністю розгляду питань, точністю та коректністю вживання спеціальної термінології, стислістю та об'єктивністю викладених основних матеріалів дослідження. Стиль викладу наукових положень, результатів досліджень, висновків і рекомендацій є зрозумілим та доступним до його сприйняття.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення дослідження, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 (зі змінами від 03.05.2024 р.

№507) та напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, структурний підрозділ рекомендує подати кваліфікаційну роботу Суляви Олени Миколаївни на тему: «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи» за спеціальністю 053 Психологія до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Суляви Олени Миколаївни та повноти публікацій основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради – Гірняк Андрій Несторович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Рецензент – Шандрук Сергій Костянтинович, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Рецензент – Ятищук Анастасія Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Офіційний опонент – Булгакова Олена Юріївна, доктор психологічних наук, професор, декан факультету дошкільної педагогіки та психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Офіційний опонент – Саврасов Микола Володимирович, доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та диференційної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

2. Рекомендувати разовій спеціалізованій вченій раді прийняти кваліфікаційну роботу Суляви Олени Миколаївни на тему «Психомистецьке сценарування модульно-розвивальної взаємодії вчителя та учнів початкової школи» до захисту.

Головуючий на засіданні,
доктор психологічних наук,
професор, професор кафедри
психології та соціальної роботи

Надія БУНЯК